

ประวัติหลวงปู่มั่น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

จะพูดเรื่องนี้แหละ เพราะเมื่อวานเขาเอาอันนี้มาให้ แล้วเขาพูดถึงเห็นไหม บอกญาติพี่น้องจะไปซื้อหนังสืออ่าน เขาจะไปซื้อหนังสืออ่าน แล้วคนที่เอารูปนี้มาให้ บอกว่า หนังสือของหลวงตาทำไมไม่อ่านล่ะ? ทำไมไปซื้อหนังสือธรรมะนี้มาอ่าน หนังสือธรรมะนี้นะคนเขียน วุฒิกวาระคนเขียนมันเป็นอีกอย่างหนึ่งนะ

แต่คุณสิ เราเห็นสภาพแบบนี้เราก็คิดถึงหลวงปู่คือ หลวงปู่คือท่านอยู่บนเขา นะ ท่านไปเทศน์สอนลูกศิษย์แล้วท่านก็เดินลงจากเขา มา พอเดินลงจากเขา มาท่านระลึกได้ว่าท่านพูดผิดอยู่คำหนึ่ง ท่านเดินขึ้นเขาไปนะ ไปบอกลูกศิษย์บอกคำพูดคำนั้นนะผิด ลูกศิษย์ก็เคารพมากไง บอกหลวงปู่

“หลวงปู่มาบอกเมื่อไหร่ก็ได้ ทำไมต้องขึ้นมาอีกรอบหนึ่ง เหนื่อยนะ”

“ไม่ได้ ไม่ได้ เพราะเดี๋ยวท่านไปบอกคนอื่น”

เพราะทั้งช่วงไปพอละข้อมูลไปใช้ไหม ข้อมูลนี้ก็ต้องกระจายออกไป ผิดหนึ่ง ผิดสอง ผิดสาม ผิดสี่ ท่านไม่ยอม ท่านขึ้นไป นี่พูดถึงหลวงปู่คือ นะ นี่หลวงปู่คือท่านทำเป็นตัวอย่าง

แล้วพอมาเจอ ตอนที่หลวงตาท่านเขียนหนังสือ จริงๆ หลวงตานี้แหละถ้าเป็นพระองค์อื่นนะ เขาจะถือทิฐิมาก เป็นองค์อื่นนะเพราะอะไร? เพราะเป็นที่ไว้วางใจของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเอาผ้าห่มมาบังสกุลให้ หลวงปู่มั่นเอาอาหารใส่บาตรให้

องค์อื่นนะจะบอกว่าหลวงปู่มั่นให้ผ้าไตร หลวงปู่มั่นให้นุ่ง จะไปโฆษณาทั้งนั้นนะ แต่มันไม่เป็นความจริง แต่ของหลวงตานี้แหละหลวงปู่มั่นทำให้จริงๆ แล้วท่านไม่เคยพูดเลย เงียบ เพิ่งมาเปิดเอาตอนช่วงหลังๆ ช่วงหลังคือว่าหมายถึงว่าท่านมีศรัทธภาพ

เหนือสิ่งที่ท่านพูดแล้ว เหนือสิ่งที่ท่านพูดนะท่านถึงเอาสิ่งนี้พูดออกมา แต่พวกเรานี้มันไม่มีไข้ใหม่

แล้วบอกว่าถ้าเป็นคนอื่นนะ จะเขียนด้วยความเห็นของตัวเองก็ได้ เพราะตัวเองเป็นที่ไว้วางใจของหลวงปู่มั่นไข้ใหม่ แล้วหลวงปู่มั่นก็เป็นคนถามด้วยว่า “หมู่คณะเคยคิดใหม่ ว่าจะทำอะไรบ้าง?” เพราะอะไร? เพราะเราสอนไว้มากไป ก็อยากจะให้เขียนหนังสือ แล้วท่านก็บอกว่า “ท่านคิดอยู่” คือท่านพูดถึงตามโลกนะ ท่านมีสิทธิ์หลายๆ ประเด็นมาก

ประเด็นหนึ่งคือเป็นที่ไว้วางใจ ประเด็นหนึ่งคือเป็นผู้ที่รับปาก คือหลวงปู่มั่นพูดแล้วท่านเป็นคนตอบหลวงปู่มั่นว่า “คิดอยู่ๆ แล้วจะเขียน” คือว่า เหมือนกับเรารับลิขสิทธิ์มาหมดเลย แต่เวลาท่านเขียนขึ้นมา ท่านพูดเองนะ เวลาท่านเล่าให้หมู่ฟังนะ บอกว่าเริ่มต้นตั้งแต่หลวงปู่มั่นมา ท่านก็ค้นคว้าหาข้อมูล

แล้วตอนที่ท่านอยู่ที่เชียงใหม่ หลวงตาท่านก็อยู่ที่วัดเจดีย์หลวงเหมือนกัน แต่ไม่ได้ออกปฏิบัติไข้ใหม่ ก็จับให้พรรษาชนพรรษานะ คือจำพรรษา พรรษานี้ใครจำพรรษากับหลวงปู่มั่นก็ไปหาข้อมูลจากองค์นั้น แล้วได้มาแล้วก็ยังคงมาตรวจทานมาอะไร เขียนออกมา แล้วบางอย่างข้อมูลบางอย่าง ท่านไม่ให้ออกมา

ดูอย่างเช่น เช่นที่ว่าหลวงปู่มั่นโดนจับที่อุบลฯ เห็นใหม่ ที่โดนจับที่อุบลฯ ที่โดนตรวจใบสุทธิใบอะไร เพราะอันนี้มันอยู่ในรูปปั้นดินเผาที่เจดีย์หลวงปู่ฝั้นนะ มีนะที่ว่า เจ้าคณะจังหวัดไปจับ จับอะไรนี้ ที่รูปจิตรกรรมฝาผนัง เนี่ย มี เพราะเรื่องนี้มันก็เป็นเรื่องสั้นๆ

แต่ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ “สิ่งใดมันเขียนแล้วมันกระทบกระเทือนกันสิ่งนั้นไม่ดี สิ่งใดเขียนแล้วสมานกันเพื่อความสามัคคี เพื่อหมู่คณะเพื่อความ เป็นไปของสังคม สิ่งนั้นดี”

ดูถึงวุฒิภาวะของผู้ที่ทำคุณประโยชน์

๑. ตัวเองไม่เอาตัวเองเป็นที่ตั้ง

๒. สิ่งใดถึงเป็นความจริงแต่มันกระทบกระเทือนคนอื่นก็ไม่เอามาเขียน

แล้วเขียนออกมามันเป็นประโยชน์มาก แต่หนังสือประวัติหลวงปู่มั่น เราถึงบอกประวัติหลวงปู่มั่นถ้าเอามาให้เรา เราจะดูนามปากกา นามปากกาคือคนเขียนไง ถ้าคนเขียนหลวงตาท่านพูดอย่างนี้บอกว่า “ถ้าไม่รู้เขียนไม่ได้” ถ้าเราไม่รู้ไม่รู้สภาวะที่มันเป็นไป เราจะอธิบายได้อย่างไร?

แล้วมันก็มีนะ มันเข้ากับไอ้นี้ เข้ากับรำลึกวันวานเห็นไหม รำลึกวันวานบอกว่าหลวงปู่มั่น เห็นไหม สำเร็จที่ถ้าสาริกา อะไรต่ออะไร แล้วก็อ้าง อ้างว่าหลวงปู่มั่นพิจารณาปฏิกิจสมบูรณ์บาท แต่ของหลวงตาท่านบอกว่าหลวงปู่มั่นท่านกำหนดคิดว่าเจ้าคุณอุบาลีใช่ไหม เจ้าคุณอุบาลีพิจารณาปฏิกิจสมบูรณ์บาทที่วัดบรมนิวาสฯ เนี่ย เห็นไหม ในข้อเท็จจริง

หลวงปู่มั่นจิตท่านรวม แล้วท่านกำหนดจิตไปดูเจ้าคุณอุบาลีพิจารณาปฏิกิจสมบูรณ์บาท แต่คนอื่นไปเขียนว่า หลวงปู่มั่นพิจารณาปฏิกิจสมบูรณ์บาทที่นั่น คนมันไม่เข้าใจใจเพราะอะไร? เพราะว่าพวกอย่างนี้ มันเหมือนกับเรา ในการศึกษามันเป็นระดับใช่ไหม? จากประถม จากมัธยม จากอุดมศึกษา จากปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

การปฏิบัติก็เหมือนกัน ชั้นของพื้นฐานแล้วชั้นของสติ ชั้นของโศดาบัน ชั้นของสัทธา ชั้นของอนาคา มันเป็นพื้นฐานมันคนละระดับ ที่นี้ปัญญาระดับอย่างไร มันใช้คนละระดับ ถ้าไม่รู้ ตรงนี้มันแยกไม่ถูก มันแบ่งแยกไม่ถูกว่าสตีปมันเป็นอย่างไรรู้พื้นฐานมันเป็นอย่างไรรู้ เพราะเราไม่รู้นี่ไงไม่รู้เขียนไม่ได้

ถ้าเขียนมันจะสับสนตรงนี้ไง คือเอาปลายมาเป็นต้น เอาต้นมาเป็นปลายมันพลิกกลับพลิกกัน แต่ถ้ามันเป็นธรรมดา มันต้องขึ้นจากต้นไป จากต้นมันขึ้นไป มันก็สูงไปนี่มันไม่เป็นนะ ถ้าคนไม่รู้เขียนไม่ได้

ทั้งๆ ที่รู้เนี่ย เห็นอย่างนี้แล้วมันซึ่งใจ มันซึ่งใจที่ว่า หมุกณะเคารพผู้ใหญ่ เคารพสิ่งที่ครูบาอาจารย์ไปศึกษามา แล้วมันเขียนออกมามันเป็นประโยชน์หมดนะ เวลามันอ่าน อ่านจะเป็นประโยชน์มาก แล้วเป็นประโยชน์ขณะที่ปฏิบัติไปมันยังมีไอ้นี้ อย่างแบบว่าประสบการณ์อย่างที่ไปอยู่ในป่าแล้วเห็นอะไร? พบอะไร? ท่านเอามาเป็นธรรมะเห็นไหม

เวลาเขียนออกมาเป็นธรรมะ เพราะอะไร? เพราะท่านเอาความรู้สึกของท่าน เวลาท่านอยู่ในป่า ไปประสบการณ์อะไรขึ้นมามันซึ่งใจขนาดไหน? เขียนออกมาแล้วเราอ่าน แต่ถ้าเป็นสำนวนอื่น มันเขียนแบบว่า ถ้าพูดถึงที่มามันก็ลอย เราดูแล้ว เราดูแล้ว แล้วยังมีมาตอนหลังๆ นี่เห็นใหม่ ตอนหลังๆ ที่ว่าจะไปคัดแปลงแก้ไข ต่อไปนี่มันจะมีปัญหา ปัญหาตรงนี้

ถ้าปัญหาตรงนี้ப்பันนะ ต่อไปธรรมะของพระพุทธเจ้าหรือธรรมะของครูบา อาจารย์มันจะเป็นประเด็นหนึ่ง มันเหมือนกับผู้ชนะสิบทิศเลย บุเรงนองมีไหม? มี แล้วเราก็เขียนเต็มทีเลยนะ ผู้ชนะสิบทิศเห็นใหม่ นิยายอิงประวัติศาสตร์

ถ้าพูดถึงคนอื่นเขียนมันก็เขียนธรรมะอิงนิยาย อิงนิยายคืออิงความเห็นของตัวเอง เพราะมันอิงความเห็นของตัวเอง มันไปแล้วเราไปอ่านนะ แล้วเราเองนะ เราเองนะเสียหาย เราเองนะออกนอกกลุ่มนอกรทาง แต่ถ้าเราอ่านอย่างนี้ப்பัน มันเป็นหลักเกณฑ์เลย มันเป็นหลักฐานเลย หลักเกณฑ์แล้วเราทำตามนั้น เราทำตามนั้นแล้วมันจะเป็นอย่างนั้นไม่เป็น อย่างนั้นอีกเรื่องหนึ่ง

ไม่เป็น ไม่เป็นอย่างนั้นเพราะอะไร? เพราะว่าหลวงปู่มั่นหลวงปู่ชอบ เวลาท่านสวดมนต์นะ หลวงปู่ชอบสวดมนต์อยู่ที่ถ้ำที่เพชรบูรณ์นะ ท่านสวดเบาๆ เห็นใหม่ พอสวดเบาๆ เวลาท่านจะชุดงค์ไป เทวดามาขอร้องไม่ให้ไป บอกว่าเวลาหลวงปู่ชอบสวดมนต์มันกังวานไปหมดเลย กังวานไปทั่ว

แล้วหลวงตาท่านก็ถามหลวงปู่ชอบว่ากังวานไปทั่ว หลวงปู่ชอบสวดมนต์ออกเสียงดังขนาดไหน? ท่านก็บอกว่าท่านก็ออกนึกในใจนี้แหละ เพราะอยู่คนเดียวเรา ตะโกนเราก็บ้านะสิ แต่มันกระเทือนไปทั่ว นี่คุณสมบัติของท่าน คุณสมบัติของหลวงปู่มั่น คุณสมบัติของหลวงปู่ชอบ คุณสมบัติใด

แล้วคุณสมบัติของพระอรหันต์นี้บางองค์มันไม่เหมือนกัน ทีนี้พอไม่เหมือนกัน เราจะปฏิบัติแล้วจะให้เหมือนอย่างนั้นนะมันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้หรือ เราทำเราอ่านนั้นเป็นหลักเกณฑ์ อย่างเช่นที่มหายานเขาติเตียนเถรวาทบอกว่าท่องจำๆ เขาบอกท่องจำมันไม่เกิดปัญญา แต่การท่องจำ ท่องจำคือทฤษฎีคือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเราทำตามนั้นมันซึ่งถึงนิพพานนะ ถึงนิพพานถึงที่สุดเลย แต่ถ้าเราไปคิดของเราเอง อาจารย์บาท อาจารย์บาทคือเชื่อตามครูบาอาจารย์ไป พอเชื่อตามครูบาอาจารย์ไป เห็นไหม อาจารย์สอนอย่างนั้นเป็นอย่างนั้น พออาจารย์สอนไป ไปถูกทางไหม? ถ้าไปไม่ถูกทาง นิพพานเป็นอย่างไร? นิพพานก็เป็นความเห็นของตัวเอง

บอกว่ามหายานคือรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ พวกเราเถรวาท พวกนี้เห็นแก่ตัว ถ้าเห็นแก่ตัวนะ เห็นแก่ตัวถ้าทำถึงที่สุดแห่งทุกข์ ที่สุดแห่งทุกข์เห็นไหมมันสอนได้จริง แต่ถ้าเป็นอาจารย์บาทมันทำตามความเชื่อ คุณิ นิพพานนะยังมีพุทธเกษตรอีก นิพพานยังมีชั้นชั้นนะ นิพพานทางพุทธเกษตรทางฟากตะวันตกเหนือกว่านิพพาน

แล้วนี่นิพพานเห็นไหม คุณิ ที่เขามาหาหลวงตาเห็นไหม คือเตอร์อะไรที่มาจากมาเลเซียนะ เขาเป็นมหายานมาก่อน เขามีความเชื่อฝังหัว บอกว่าพระอรหันต์กลับมาเกิดได้ พระอรหันต์กลับมาเกิดได้ หลวงตาบอก “เป็นไปได้ไม่ได้” พอหลวงตาพูดไป เขาซ็อกเลยนะเรื่องที่ว่าพระอรหันต์กลับมาเกิดได้อีก

ถ้าพระอรหันต์กลับมาเกิดได้อีก พระอรหันต์กับปุณฺชนก็เหมือนกันนะสิ พระอรหันต์กลับมาเกิดอีกไม่ได้ กลับมาเกิดอีกไม่ได้ พระอรหันต์สิ้นกิเลสไปแล้วมันไม่มีภพไม่มีชาติไม่มีเชื้อไขอะไรมาเกิด แต่พระอรหันต์มานุโมทนากับผู้ที่ปฏิบัติได้ไหม? ถ้าไม่ได้ ในประวัติหลวงปู่มั่น ทำไมพระพุทธเจ้า ทำไมพระอรหันต์มานุโมทนากับหลวงปู่มั่นล่ะ

พระอรหันต์มีอยู่ ไอ้คำว่ามีอยู่นี้ มีอยู่ในพระอรหันต์มีอยู่แบบวิมุตติ มันไม่ใช่มีอยู่แล้วจะแสดง มันแสดงออกอย่างเรานี้มันเป็นเรื่องสุดวิสัย แต่แต่สมมุติถ้าเราเข้าสมาธิ เราเข้าสมาธินะ แล้วเราใช้ปัญญาของเรา เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะจิตของเรานั้นไม่ใช่อารมณ์ความรู้สึกปัจจุบันนี้ มันเหมือนกับเราเข้าสมาธิ เห็นไหม

มโนวิญญู □าณปิ นิพฺพินฺนุทติ มโนคือใจ มโนวิญญู □าณปิ มโนสังญเจตนาหาร มโนสังญเจตนาหารนะ อาหาร ๔ อาหารคือคำข้าว เราเอาข้าวมาตั้งโดยสามัญญสำนึก แม้แต่เอาอาหารมาตั้งให้สัตว์ สัตว์ยังกินเลย เพราะสัตว์มันรู้นี้คืออาหารของมัน วิญญูณาหาร ในเทวดา อินทร์พรหม ก็สืบทอดกัน ด้วยสามัญญสำนึกของเขา ผัสสาหาร มโนสังญเจตนาหาร มโน มโน มโนวิญญู □าณปิ นิพฺพินฺนุทติ มโนเราทำลายมโนคือทำลายใจหมดแล้ว

ถ้าใคร เราถึงบอกว่าพระอรหันต์ไม่มีจิต พระอรหันต์ไม่มีใจนะ ถ้าพระอรหันต์มีใจ ใจนั้นคือตัวภพ ถ้าทำลายตัวภพทำลายตัวรากฐานนั้นคือพระอรหันต์ ทีนี้พระอรหันต์ไม่มี แต่ สอุปาทิเสสนิพพาน สิ่งที่ยังมีชีวิตอยู่ เรากำหนดจิตเข้าไปนั่นคือตัวมโน คือตัวจิต คือตัวสมาธิ พระอรหันต์สื่อเข้ามา สื่อเข้ามาเห็นใหม่ สื่อเข้ามา

พอสื่อเข้ามา นั้นแหละสัมผัสกันได้ มันเป็นความสัมผัสในวิญญูะ เพราะวิญญูะมันยังมีอยู่ นี่พระอรหันต์มีอยู่ แต่มีแบบพระอรหันต์ ไม่มีแบบจินตนาการ ใจ ไม่มีแบบนิยาย ใจ เขียนกันไปแบบนิยาย มันไม่เคยเห็น มันไม่รู้ นี่ไม่รู้เขียนไม่ได้ ไม่รู้ตอบปัญหาไม่ได้ แต่เขาก็ตอบเขาก็ทำกันนะ แล้วทำให้มันเสียหาย เสียหายมาก เสียหาย เรายืนยันกันด้วยทางทฤษฎีนะ

สิ่งที่ทฤษฎีนะ เวลาเขียนออกไปมันเขียนผิด มันออกไปผิด ของเขานะในรำลึก วันวานเห็นใหม่ หลวงปู่มั่นบอกเลยว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ตรัสรู้แล้วนะ อย่างที่เขาเทศน์กันนะ ตรัสรู้แล้วก็ยังไม่เข้าใจว่าตรัสรู้ ต้องกำหนด หมายถึงว่าตรัสรู้แล้วหรือก่อนจะตรัสรู้นี้ ตอนที่ลอยภาคไป เป็นพระอนาคา

พระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้เป็นพระอนาคาได้อย่างไร? ในคำที่เขาพิมพ์กันออกมา นะ มันขัดแย้งกับข้อเท็จจริง พอมันขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ตอนนี้นะครูบาอาจารย์เรายังอยู่ เวลาโต้แย้งออกมาครูบาอาจารย์เรายังอยู่นะ ถ้าต่อไปนะมันเหมือนกับประสาธนะ เอกสารทางหนังสือทางหลักฐาน มันจะมาถอนรากเหง้าพวกเราเอง รากเหง้าพวกเรา จะโดนถอนหมดเลย โดนถอนว่าพระกรรมฐานนี่ชื่อป้อ พระกรรมฐานนี่หลวงปู่มั่นสอนผิดๆ อย่างนี้หรือ

เมื่อก่อนเราวิตกกังวลกับเรื่องนี้มากกว่าเอกสารที่เราทำกันมันจะมาถอน โคน ถอน รากถอน โคนพวกเรากันเอง ว่าพวกเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ เอาความเห็นแปลกๆ ประหลาด มาถอนรากถอนเหง้าของเรา แล้วเราก็อยากจะทำให้มันถูกต้องไง เราพยายามเสนอขึ้นไปที หลวงตา หลวงตาบอกว่า “จีนะมันเหม็น อย่าไปคู่ย์มัน ถ้าชี้ไม่คู่ย์มัน กลิ่นมันก็จะจางไปเอง ยิ่งไปคู่ย์มันมันก็ยิ่งเหม็น” ยิ่งเขาเขียนผิด รากเหง้านี้มันผิด ยิ่งเราไปพูดมันก็ยิ่งกระจายไปเพราะมันเป็นทิว มันเป็นมานะเห็นใหม่

ย้อนกลับมาที่นี้ ย้อนกลับมากรรมของสัตว์ มันเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของวุฒิภาวะ สังคมมันมีหลายหลาก แล้วสังคมอย่างนี้ มันก็ทำให้กดให้สิ่งนี้ต่ำลง แล้วเราเอง สังคมเขาก็สังคมเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แต่เราไม่สามารถบัญชาการสังคมทั้งหมดได้ นี่สังคมมันเป็นอย่างนั้นเห็นไหม

แล้วนี่ออกมาเห็นเขาทำกันนะมันเหมือนกับว่าทุกๆ ที่รู้ เพราะมีอยู่นะ มีอยู่ในรำลึกวันวานนะ เขาเขียนใช้ใหม่ว่าเขาเป็นพระพรญา ๒ แล้วไปขอ ไปขอหลวงปู่มั่น ไปขอเป็นผู้สร้างกุฏิหลวงปู่มั่น เขาเขียนเองนะเราอ่าน แหม พระ ๒ พรญามีความกล้าหาญ กล้าขึ้น ไปขอหลวงปู่มั่นสร้างกุฏิ

แต่พอมาถึงประวัติที่หลวงตาเขียน หลวงตาท่านเล่าบอกว่ากุฏิหลวงปู่มั่นนั้นนะ ผู้ที่ขึ้นไปขอคือหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ฝั้นขึ้นไปขอหลายรอบ ไปอ้อนวอนแล้วอ้อนวอนอีก จนหลวงปู่มั่นยังใจก็ไม่ให้ พอไม่ให้บิณฑบาตหลวงปู่ฝั้นท่านใช้อุบาย บอกว่าหลวงปู่มั่นเป็นที่เคารพบูชาของสังคมของชาวหนองผือ ชาวหนองผือขอสร้างกุฏิไว้เป็นที่ระลึกถึง

นี่ใจใช้อุบายนะเป็นที่เคารพบูชา ก็อยากจะสร้างสิ่งที่เป็น เพื่อพักอาศัยของหลวงปู่มั่นด้วย แล้วก็สร้างไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์ของชาวหนองผือด้วย ท่านถึงเจียบๆ ท่านไม่ได้อ้อนวอนนะ ท่านนิ่งๆ ท่านนิ่งๆ หลวงปู่ฝั้นก็สร้างเลย

คนที่ขึ้นไปสัมผัสกับหลวงปู่มั่นมันไม่ใช่ว่าจีรอกอย่างพวกเราจะเข้าไปได้ หรือมันต้องคนมีปฏิภาณต้องคนมีปัญหาแล้วต้องคนมีสติ เพราะ เพราะท่านจะได้หลวงปู่มั่นหรือหลวงตาลองเข้าไปตามปัญหาติ ลองเข้าไปคุยด้วยสิ ท่านจะถามกลับทันทีเลย ทำไม เหตุใด ทำไมถึงทำอย่างนั้น? แล้วทำไมถึงจะต้องทำ? ต้องตอบให้ได้

ถ้าตอบไม่ได้เราไม่มีปัญหาท่านไต่เลย คนจะขึ้นไปหา แต่ในหนังสือเขาเขียนของเขาอย่างนั้น พอเขาเขียนแล้วเราอ่านแล้วเราไปเห็นว่าเขาเขียนประวัติหลวงปู่มั่นกันเพื่อมาเชิดชูตัวเขา แต่ครูบาอาจารย์ของเราเขียนประวัติของหลวงปู่มั่นเพื่อเชิดชูสังฆะ เชิดชูสิ่งที่เป็นครูบาอาจารย์เราไว้ให้เป็นรากเหง้า เป็นที่พึ่ง เป็นที่เกาะยึดเหนี่ยวของพวกเรา

ถ้าเป็นที่ยึดเหนี่ยวของพวกเรานั้นต้องเขียนให้เป็นข้อเท็จจริงเพราะ เพราะสังคมมันหลากหลายนะ วุฒิภาวะของใจของแต่ละบุคคลมันหลากหลายมาก แล้วพวก

หลากหลายเขาเข้ามาศึกษา มันจะมีมุมมองแตกต่างกันมากถ้าของเราไม่จริง ของเราไม่จริง ของเราไม่หนักแน่นมันคงเขาจะมีข้อโต้แย้ง

คำว่าข้อโต้แย้งนี้สำคัญมากนะ ถ้าเขามีข้อโต้แย้ง เขาโต้แย้งมา ถ้าเขาโต้แย้งมานี้ เพราะทิฐิมานะของเขา ถ้าแล้วของจริงข้อโต้แย้งนี้ต้องผิด ถ้าข้อโต้แย้งต้องผิดวันเวลา มันจะพิสูจน์กัน ถ้าวันเวลาพิสูจน์กัน เวลาถึงเวลานะวุฒิภาวะ อย่างเรา เรายังมีความเห็น ผิดอยู่ เรายึดทิฐิมานะเราว่าเราถูก เราก็ยังยืนกระต่ายขาเดียวไป

แต่ถ้าเราปฏิบัติไป ปฏิบัติไปหรือเราใช้ปัญญาของเราไป สักวันหนึ่งเราจะ อ้อ.. แล้วมันสะท้อนใจ มันจะก้มลงกราบ กราบ กราบ กราบ กราบ กราบอย่างนั้นแหละ แต่ถ้าใจ มันยังแข็งอยู่นะ ใจมันยังทิฐิอยู่นะมันว่ามันถูกไปตลอด อย่างนั้นแหละข้อเท็จจริงอันนี้ มันถึงต้องมันคงใจ แล้วให้เขาพิสูจน์ให้เขาพิสูจน์มา ใครว่ามีแนวความคิดดีๆ ใครว่ามีทิฐิมานะ ที่มีปัญญาดีๆ ให้มันพิสูจน์มา ความจริงคือความจริง

แล้วความจริงเราจะบอกว่า ไม่ใช่เราเขียนตามความเป็นจริงแล้วจะไม่มีใครติเตียนนะ ถึงเป็นความจริงแต่วุฒิภาวะของเขาไม่ถึง เขาไม่สามารถรู้ความจริงนั้นได้ ถ้าเขาไม่สามารถรู้ความจริงนั้นได้ เขาบอกความจริงนั้นไม่มี ความจริงนั้นไม่มี ความจริงนั้นไม่เป็นความจริง

แต่วันใดวันหนึ่งถ้าเขาปฏิบัติไปถึงความจริงอันนั้นนะ เขาจะก้มลงกราบนะ เขาจะก้มลงกราบเลย เพราะอะไร? เพราะมันไปสัมผัสแล้ว มันเป็นเรื่องจริงที่พิสูจน์ได้ด้วยใจของเราที่ปฏิบัติไป มันเถียงไม่ขึ้น มันเถียงไม่ขึ้นแล้วมันซึ่งใจด้วย มันจะย้อนกลับมาเพราะอะไร? เพราะมันเป็นใจของเราที่ไม่มีการโต้เถียง ความคิดมันยังโต้เถียงนะ ถ้าใจสัมผัสมันจะโต้เถียงกับใคร

เหมือนกับเราเอาหัวชนภูเขาแล้วเราอมรับว่าภูเขามันมีไหม ในเมื่อเราเอาหัวไปชนภูเขาแล้วภูเขามันมีอยู่แล้ว เพราะความเห็นผิดเราเองเราว่าภูเขามันไม่มี พอมีแล้วมันจะก้มลงกราบซึ่งใจมากนะ ถ้าเป็นความจริงมันเป็นอย่างนั้น

เราถึงเห็นครูบาอาจารย์ท่านทำ ท่านทำเพื่อใคร? ท่านทำเพื่อลูกหลาน เหมือนพระกัศสปะเลย พระกัศสปะเป็นพระอรหันต์ถือธุดงค์วัตรตลอดเวลา จนพระพุทธเจ้าถาม

“กัสสปะเธอก็มีอายุปานเรา ๘๐ ปีเหมือนกัน ก็เป็นพระอรหันต์แล้วทำไมต้องถือ
ธุดงค์วัตรล่ะ?”

พระกัสสปะบอก “ข้าพเจ้าไม่ได้ถือเพื่อข้าพเจ้าเลย”

เพราะเป็นพระอรหันต์มันหมดความสงสัยหมดแล้ว มันหมดสิ้นในทิวิมานะ
หมดสิ้นหมดแล้วใจมันพ้นไปแล้ว

“แต่ข้าพเจ้าทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังจะได้มีคติแบบอย่าง ได้มีคติเป็นตัวอย่างได้มีชื่อ
ที่ประพาศปฏิบัติ”

ท่านทำเพื่อใคร? ทำเพื่ออนุชนรุ่นหลัง พระกัสสปะบอกทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังนะ
ครูบาอาจารย์เราทำเพื่ออนุชนรุ่นหลัง ทำเพื่อคนประพาศปฏิบัติมันมีแนวทางของมันมา
จะผิดจะถูกไม่ฟังเสียงโลก ไม่ฟังเสียงสังคม เพราะสังคมนะมันสังคมของกิเลส สังคม
ของโลก สังคมของความเห็นแก่ตัว สังคมของทิวิมานะ สังคมของคนเอารัดเอาเปรียบ

สังคมคือสังคม ไม่ฟัง ไม่ฟัง เอาหลักธรรมเป็นที่ตั้ง เอาธรรมเป็นที่ตั้ง เอาธรรม
เป็นที่ตั้ง แล้วใครเข้าถึงธรรมล่ะ แล้วธรรมมันมาจากไหน? ธรรมมาจากไหน? ทั้งๆ ที่
ท่านหลวงตานะใจท่านเป็นธรรมอยู่แล้วนะ ทำไมท่านเขียนแล้วเพราะอะไร? เพราะ
มูมมองใจ มูมมองถึงเป็นธรรม

เป็นธรรมของหลวงปู่ชอบ หลวงปู่ชอบท่านประสพการณ์ของท่านก็อย่างหนึ่ง
ธรรมของหลวงปู่ขาวประสพการณ์ของท่านก็อีกอย่างหนึ่ง ธรรมของหลวงปู่พรหม
ธรรมของหลวงตา ธรรมของหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านไปถามหมคนะ ท่านไปถามหมคนแล้วท่าน
เขียนให้ด้วย เขียน ตามเสร็จแล้วก็อัดเทปมา อัดเทปมา ก็เขียนเป็นต้นฉบับแล้วก็ไปให้
ตรวจทาน ถูกไหม ถูกไหม ถูกแล้วท่านก็มาทำต่อ

แล้วตอนพิมพ์ครั้งแรก มันพิมพ์ลงในศรีสัพดาห์แล้วท่านสั่งเลย สั่งให้พวก
ตรวจบริพ บอกว่า “ห้ามแก้ไข ห้ามแก้ไข ห้ามดัดแปลงทุกอย่าง ไม่ต้องตรวจพิมพ์ไป
ตามนั้นเลย” เพราะอะไร? นี่เป็นสิ่งที่ถ่วงกรองมาจากพระอรหันต์เป็นสิบบๆ องค์แล้ว

อย่างพวกมึงนะมีอะไร? ใครจะมาแก้ไข ใครจะมาแก้ไขความเห็นของพระ
อรหันต์เป็นสิบบๆ องค์ ทำอย่างนี้ทำเพื่อใคร? ทำเพื่อใคร? แล้วหนังสืออย่างนี้มันมาแล้ว

เราถึงเห็นนะ ประวัติหลวงปู่มั่นเล่มเล็กนะ แก่ใจเรียบเรียงนะ แหม พอเห็นแล้วอยากจะเผาทิ้งเลยนะ อย่างที่พูดเมื่อกี้พระอรหันต์เป็นสิบๆ องค์นะ จัดการมาเสร็จแล้วนะมีงมา แก่ใจเรียบเรียงมีงเป็นใคร

เราไม่กล้าคิดอย่างนี้ละว่าพวกเราจะมีมุมมองอย่างนี้ได้ จะมีความคิดอย่างนี้ได้ ความคิดอย่างนี้ เพราะหลวงตาท่านกลั่นกรองมาขนาดไหน ท่านกลั่นกรองของท่านมาแล้วนะแล้วยังมีครูบาอาจารย์คอยกรองอีกชั้นนะ แล้วออกมาเป็น โธ่ เรื่องของกิเลส มันไม่ใช่เรื่องธรรมดานะ เรื่องของกิเลสนี้มันเรื่องความยึดมั่น เรื่องทิวิมานะไม่ธรรมดา หรือ

แล้วทิวิพระ พระที่บวชมาแล้ว แล้ว ๑๐ พรรษา ๒๐ พรรษา ๓๐ พรรษา ทำคุณงามความดีในสังคมาของพระคือโลกสมมุติได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าฟ้าเจ้าคุณ ทิวิมันจะขนาดไหน พระป่าเราไปบวชมาก็พรรษาก็แล้วแต่ ประพฤติปฏิบัติมา เป็นพระบ้านนอก เป็นพระไม่มีหัวโขน พุดออกมามันด้วยสังขรณ์อันนั้นไปแทงหัวใจเขา เขาก็ฟังอยู่

แต่ฟังแล้วมันก็เกิดว่ากูแน่กว่ามีง มีงไม่มีศักยภาพรองรับมีงจะมาสอนกูไม่ได้ นี่เราต้องพิสูจน์ใจ สิ่งที่ออกมาเป็นต้นแบบ ออกมาเป็นที่ยึดเกี่ยวของสังคมันถึงต้องชัดเจน แล้วมันประสาธนะ อย่างถ้าหลวงตาท่านยังอยู่ มาสิ ตอบ แแย้งมา แแย้งมาว่ามันผิดถูกตรงไหน ท่านสามารถยังโต้แย้งได้ แต่ท่านล่วงไปแล้วนะ

เรามองโลกอย่างนี้ ฉะนั้นพอเราเห็นตำราเห็นคนเขียนหนังสือมา เมื่อก่อนนั้น โอ้โฮ แรงกว่านี้ละ เห็นอะไรมานี้ไม่ได้ พิวส์ขาดเลย พอดีหลวงตาท่านเหยียบมาไง ท่านกระที่บมา จีมันเหม็นนะ อย่าไปคุยมัน คือไปคุย ไปคุยคือไปโต้แย้ง มันทำให้สังคเริ่มมีความสนใจ คนยังจะไปสนใจข้อมูลของเขา โลกมันเป็นอย่างนี้

อย่างเช่นมันมีประเด็นอะไรขึ้นมามันมีการโต้แย้งกัน ทุกคนอยากศึกษาใช่ไหม? แต่ถ้า มันผิดมานะมันก็กรรมของสัตว์ ถ้าสัตว์คนไหน สัตว์ตัวไหนมันเชื่ออย่างนั้น เราก็ช่วยไม่ได้ แต่ถ้าพูดถึงเขามีความเห็นต่างและต้องการคำยืนยัน เออ คุยกันได้ มีความเห็นต่างนะแล้วอยากยืนยันว่า มันถูกต้องชัดเจนอย่างไร มาคุยกันได้

คือเขามีมุมมองแล้ว เขาเปิดแล้วใจเปิด ใจเขาเริ่มยอมรับมันคุยกันได้ แต่ถ้าใจเขาไม่ยอมรับ ใจเขาไม่ยอมรับด้วยแล้วเขายึดของเขา แล้วเราไปพูดนะ มันก็ เห็นไหม

เมื่อก่อนนะ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้เราเอามาใช้บ่อยว่าโรคตาแดงนะเห็นใครดีไม่ได้ อัจฉาเขาหมดเลย โรคตาแดงเห็นใครได้ก็ไม่ได้มันตาแดงแล้ว ทีนี้พอเราไปว่าเขา เราคิดว่าเราจะทำประโยชน์นะเขาก็ว่าเราตาแดงไง เขาว่าอิจฉาเขา เขามองกลับนะ เขาไม่มองว่าเราจะให้ข้อมูล เราจะพูดมาเพื่อ เราจะพูดกันเพื่อสื่อสารกันด้วยข้อมูล แต่เขาบอก ว่าอิจฉา

อิจฉาเพราะอะไร? อิจฉาเพราะข้อมูลเราเหนือกว่าไง อิจฉาเพราะเราคุยด้วยข้อมูลแล้วเรากินดิบเลย กินดิบเลย เหตุกับผลรวมลงเป็นธรรม เพราะกรณีอย่างนี้มัน สะเทือนใจ ไปเห็นปั๊บนี้มันอยากได้มาก เพราะหลวงตาท่านพูดเล่าให้ฟังหลายๆ อย่าง แล้วเราออกมาในสังคมนี้แล้วหนังสือมันจะออกมา ออกมา แล้วคิดแบบเรานะ ไม่คิดแบบโยม

คิดแบบเรานี้ หนังสือของหลวงตา หนังสือหลวงตานะ หลวงตานี้ะสร้างเนื้อ สร้างตัวขึ้นมาอย่างเช่นมูลนิธิหลวงปู่มั่น เขาถวายหลวงตานะ หลวงตาไว้เพื่อพระเจ็บบ้างได้ป่วยมานะ นี่ใครเป็นคนสร้าง ก็หลวงตาเป็นคนสร้าง ศักยภาพของพระกรรมฐาน ถ้าหลวงตาไม่มีหนังสือหลวงปู่มั่นมา ไม่มีหนังสือปฏิบัติพาทมา เขจะมีหลักเกณฑ์อะไร?

หลวงตาสร้างหลักสร้างเกณฑ์มาตลอดเลย พอสังคมเชื่อถือแล้ว ของเขานะรำลึก วันวานเราไปดูเบื้องหลังนะ เบื้องหลังเขาเคยพิมพ์เป็นเล่มเล็กๆ แล้วแจกไม่มีใครเอา เพราะแจกในนามปากกาเขาไม่มีใครสนใจ สุดท้ายแล้วเขาวางแผนกันวางแผนกันนะให้พิมพ์ใหม่แล้วให้พิมพ์ในนามของมูลนิธิหลวงปู่มั่น แม้แต่พิมพ์ก็ต้องอิงหลวงปู่มั่น พิมพ์ในนามมูลนิธิหลวงปู่มั่น แล้วโทษนะ พิมพ์เสร็จแล้วนะ เอาไปแจกที่สวนแสงธรรม เสรีใหม่

พิมพ์เสร็จแล้วเอาไปแจกที่สวนแสงธรรม นั่นคือว่า ประสาเราว่าเขาไม่มีศักยภาพเลยก็อิงทั้งหมดเลยนะ พิมพ์เสร็จแล้วไปแจกที่สวนแสงธรรม ตอนนี้นะหนังสือใครก็แล้วแต่นะพิมพ์เสร็จแล้วต้องไปแจกที่สวนแสงธรรมหรือไม่ก็ต้องผ่านมือหลวงตาไปเอาสักเล่มหนึ่งนะให้หลวงตาดูก่อน เสร็จแล้วนะถ้าหลวงตาท่านตามเกณฑ์ไว้จะเป็นจุดขายเลย หนังสือนี้หลวงตารับประกัน เวิร์ก เวิร์ก อ้าว แล้วทำไมไม่มีศักยภาพกันเลยหรือ

พูดถึงนะคนที่ทำดีมันจะเป็นคุณงามความดีนะ ทำเพื่อสังคม ทำเพื่อศักยภาพ ทำเพื่อลูกหลานนะ เพราะคนที่ปฏิบัติหน้าสงสารมากนะ ถ้าใครปฏิบัติลองปฏิบัติดูสิ นั่งสมาธิแล้วก็เกือบเป็นเกือบตาย เกิดปัญญาขึ้นมาะก็เป็นปัญญากิเลสบวก ปัญญาที่มีกิเลสบวกนะ เมื่อคืนเราเทศน์ เราเทศน์เรื่องนี้เลยนะ

เราเทศน์ถึงว่าปัญญานี้ ปัญญาศีลสิกขา เทศน์เมื่อคืนนั้นไตรสิกขา ศีลสิกขา สมาธิสิกขา ปัญญาสิกขา แล้วสิ่งที่เขาประพาศปฏิบัติกันเป็นศีลสิกขา ศีลสิกขาเพราะอะไร? เพราะศีลมันเป็นศีลที่มีข้อวัตร ศีลวัตร ศีลวัตร ศีลคือข้อวัตรปฏิบัติ ทีนี้พอข้อวัตรปฏิบัติเขาปฏิบัติกัน เขาว่าอันนั้นเป็นปัญญา มันปัญญาของขั้นศีลสิกขาไม่ใช่ปัญญา

พอศีลสิกขาเราพูดเลยบอกว่าในครอบครัวกรรมฐาน หลวงตาท่านพูดบ่อยว่าถ้าหลวงปู่มั่นท่านเทศน์นะ ท่านเทศน์ถึงความสงบก่อน ท่านเทศน์ความสงบแล้วขึ้นปัญญาเลย ทีนี้พอเทศน์ถึงความสงบ สงบใช่ไหมเพราะอะไร? เพราะศีลสิกขาพวกเรามีอยู่แล้ว

พระปฏิบัตินะ พระปฏิบัติข้อวัตรมันเข้มงวด คู่ออกับหลวงปู่มั่นทุกอย่างผิดจะผิดทันทีเลย ทีนี้พอมันผิดทันทีศีลสิกขาเราพร้อม คือพวกเรามันพร้อมกำลังมันพร้อม เหมือนนักกีฬา มันฝึกมันซ้อมอยู่ตลอดเวลา พอนักกีฬามันซ้อมอยู่ตลอดเวลาร่างกายมันแข็งแรง เทคนิคมันมีอยู่แล้ว มันขึ้นแข่งได้เลย

แต่พวกเราอย่างนี้จะให้ไปแข่งกีฬา มันจะเล่นอะไรล่ะ ไปเล่นบอลนะวิ่งอ้าปากเลยนะ หอบซีโครวงวิ่งไม่ทันเขานะ จะไปเล่นอะไรก็เล่นไม่ได้เพราะไม่ได้ฝึกมา ฉะนั้นก่อนจะเล่นมันต้องลงซ้อมก่อนลงให้ร่างกายแข็งแรงก่อน ทีนี้พอพระ ครอบครัวกรรมฐานสิ่งที่เป็นศีลสิกขามันสมบูรณ์อยู่แล้ว

หลวงตาหรือหลวงปู่มั่นเวลาเทศน์ เทศน์ความสงบเลย เทศน์สมาธิเลย เทศน์ตั้งแต่สมาธิขึ้นไป เขาก็ไปตีความว่าสมาธิไม่สำคัญเพราะเขาคิดว่าสมาธิแล้วถึงมีปัญญาไง เขาถึงเอาว่าการปฏิบัตินั้นคือการใช้ปัญญาแล้วไง แต่เขาไม่เข้าใจว่านั่นเป็นปัญญาของขั้นศีล ไม่ใช่ยังไม่เป็นขั้นสมาธิเลย ขั้นของศีลเป็นขั้นพื้นฐานใช้ใหม่

เพราะกรรมฐานเราสิ่งนี้มันมีโดยเป็นพื้นฐาน คือมีเป็นสิ่งปกติดอยู่แล้ว พอสิ่งนี้เป็นปกติดอยู่แล้วเวลาเทศน์ก็เทศน์สมาธิเลย เทศน์ทำใจให้สงบเข้ามาเลย เขากลับบอกว่า

สงบ จิตสงบหรือทำสมาธิไม่มีประโยชน์ เขาบอกต้องใช้ปัญญา แต่ปัญญามันยังไม่เกิด แล้วปัญญาในขั้นของศีลสิกขา (พูดอย่าให้ฟังอีกรอบหนึ่ง เมื่อคืนไม่ได้ฟังมานั่งหลับ)

ปัญญาของขั้นศีลสิกขา แล้วขั้นของสมาธิแล้วถึงเกิดปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาในขั้นพระพุทธศาสนาคือโลกุตระปัญญา ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมอง ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากข้อมูลที่เราคิดกันอยู่นี้ มันเป็นปัญญาจากจิต ปัญญาจากจิตเกิดอย่างไร? ปัญญาจากจิตเกิดอย่างไร? เกิดจากสิ่งพื้นฐานที่เป็นสมาธิ

สมาธิแล้วมันเกิดตรงนั้นขึ้นมาแล้วมันเกิดปัญญา ปัญญาในปัจจุบันเพราะมันเกิดเดี๋ยวนั้น เกิดเดี๋ยวนั้น มันไม่มี ไม่มีระยะห่าง ปัญญาสมองนี้มันมีระยะห่างเพราะความคิดมันต้องมามันต้องมีพลังงานก่อน พลังงานเข้ามาที่สมองเห็นไหม มันเป็นอนาคตไปแล้ว แต่มันเป็นสามัญสำนึกของมนุษย์ ในเมื่อมนุษย์นี้มันมีกายกับใจ มันเป็นสามัญสำนึกของมนุษย์

ที่นี้มนุษย์มันคิดอย่างนี้ปั๊บ มนุษย์คิดอย่างนี้มันก็เลยว่สิ่งนี้เป็นปัญญา ปัญญาเราเมื่อคืนอธิบายให้ชัดเจนเลยว่า ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญาของขั้นศีลสิกขา แล้วทำสมาธิสิกขา แล้วถึงปัญญาสิกขา ไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา เพราะมันด้วยความเข้าใจ จะว่าเข้าใจผิดมันก็ไม่ใช่ มันเป็นเรื่องที่กิเลสครอบงำนะ

มันเป็นเรื่องว่กิเลสครอบงำพวกเรา แล้วเรามีวิชาที่มีกิเลสครอบงำอยู่ แล้วไปศึกษาธรรมะก็คิดว่าศึกษาธรรมะด้วยความเข้าใจของตัวเอง มันไม่เข้าใจตามหลักความเป็นจริงนะ แล้วที่นี้พอไม่เข้าใจตามหลักความเป็นจริงมันไม่มีพระที่รู้จริง ที่อย่างหลวงตาว่า

พระบอที่หลวงตาบอ “ต้องผู้รู้จริงถึงเขียนได้ ถึงอธิบายได้ ถึงจัดการได้” นี่ถ้าผู้รู้ไม่จริงปัญญาเป็นปัญญาของใคร? ปัญญาอะไร? โอ้ เมื่อคืนพูดเจ็บนะ สัตว์มันก็มีปัญญา คุณนึกแก้วนกงุนทองมันพูดได้ ปัญญาของสัตว์ ใอันปัญญาของเราปัญญาของสัตว์มนุษย์ มันไม่ใช่โลกุตระปัญญา เป็นปัญญาใหม่? ใช่ หามันก็มีปัญญานะ

คุณหมาแสนรู้มันไล่ มันต้อนวัวต้อนควายได้หมา มันไล่ควายเข้าคอกได้นะ มันมีปัญญาใหม่ เอาปัญญาอย่างนั้นมาแก้กิเลสกันหรือ เทียบให้เห็นชัดๆ เลยว่ปัญญาของสัตว์ แต่เอามาศึกษาธรรมะกันนะ

ถาม : ที่ท่านอาจารย์เทศน์เมื่อคืนนะเรื่องศีลสิกขา สมาธิสิกขา ปัญญาสิกขา ขอให้ท่านอาจารย์อธิบายขั้นตอนอีกครั้งด้วย

หลวงปู่ : อธิบายอย่างไรมันก็ไม่ชัดเจนเหมือนเมื่อคืน เมื่อคืนมัน เวลาเราพูดมันเป็นประเด็นใช่ไหม? ประเด็นมันเกิด มันเป็นเรื่องๆ ไป แต่เวลาเทศน์ เวลาเทศน์ ครูบาอาจารย์ท่านจะเทศน์เห็นใหม่ อย่างที่ครูบาอาจารย์ท่านว่านะ หลวงปู่มั่นหรือหลวงตาเทศน์เหมือนเครื่องบิน เครื่องบินนะมันแท็กซ์ก่อน แล้วมันจะขึ้นมันจะเห็นขึ้นไป

เวลาเทศน์นะ เวลาจะเทศน์แต่ละกัณฑ์มันต้องปรับพื้นที่ เมื่อคืนจะพูดตั้งแต่ ปุถุชน กัลยาณปุถุชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามรรค สกิทาคาผล อนาคามรรค อนาคาผล อรหัตมรรค อรหัตผล เราพูดกับพระบ่อย ผล ๔ โสดาปัตติผล สกิทาคาผล อนาคาผล อรหัตผล ทำไมมันไม่เป็นนิพพานละ ผล ๔ ทำไมไม่เป็นนิพพาน มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ใจใหม่

ผล ๔ ทำไมไม่ใช่นิพพาน? อรหัตมรรค อรหัตผล ถ้าคนไม่ปฏิบัติก็ไม่เข้าใจ เพราะอะไรนะ ผล ๔ ผล ๔ กินข้าวอิมี่ครั้งไร กินนี่คือเหตุ อิมี่นี่คือผล กินนี่คือเหตุ อิมี่นี่คือผล กินนี่คือเหตุ อิมี่นี่คือผล กินนี่คือเหตุ อิมี่นี่คือผล อิมี่อยู่กับเราไหม? เราอธิบายเรื่องอิมี่เรื่องหิวได้ใช่ไหม? เรื่องอิมี่เรื่องหิวอธิบายได้หรือเปล่า? อธิบายได้ เรื่องผลไร

อรหัตผล ผลของอรหัตผลมันเกิดอย่างไร? อรหัตผลเห็นใหม่ เพราะมันยังอธิบายได้ไง อรหัตมรรค อรหัตผล ผล ๔ อธิบายได้ โสดาปัตติผลมันก็มีกิเลสอยู่ เพราะมีไหม ตัวธรรมที่พูดตอนเข้านี้ตัวธรรม ตัวธรรมว่ามีตัวตนของมันอยู่ ตัวธรรม ใครเป็นตัวธรรม ตัวธรรมคือ โสดาปัตติผล ตัวธรรมคือสกิทาคาผล ตัวธรรมคืออนาคาผล ตัวธรรมคืออรหัตผล อรหัตผลนะ

ทีนี้ถ้ามันนิพพาน ๑ นิพพาน ๑ เห็นใหม่ อรหัตมรรค อรหัตผล เราเอามือหยิบของไปเราเอามือหยิบของไป จับของขึ้นมา เรารู้ใหม่ว่าจับของขึ้นมา เราปล่อยของหรือยัง นิมรรคมันรวมตัวเข้าไป เรายื่นมือไปหยิบของขึ้นมา เรากำของขึ้นมายกของขึ้นมา เห็นใหม่ เราวางของนั้นเราปล่อยมือออกมา มันมีของมีมือใหม่? มี อธิบายได้ไง

ผลของมันคือเราหยิบขึ้นมาคือเราสัมปยุตเข้าไป วิปยุตคลายออกมา มรรค ๔ ผล ๔ เห็นใหม่ เราคลายออกมาสิ่งที่เราคลายออกมา นี้มือกับของมันมีใจใหม่ พอมันวาง

เสร็จมันวางจบไปแล้วมันทำลายตัวมันหมดเห็นไหม พอมันหมด มันออกไป มันหลุด
ออกไป นี่ใจนิพพาน ๑ ใจ มันจะไม่มีของไม่มีอีกแล้ว เพราะของกับมือมันเป็นความ
ตกผลึกอยู่ในตัวเราใช่ไหม? เพราะความรู้สึก

แต่จิตที่มันรับรู้จิตที่มันทำของมัน จิตที่มันเป็นพลังงานเห็นไหม ที่บอกว่า จิต
สมองคิดเองไม่ได้ สมองต้องมีพลังงานตัวนี้ พลังงานเหมือนไฟฟ้า ไฟฟ้าที่ตัวรับ แต่
ไฟฟ้ามันหมดไปด้วย มันมีวิชาครอบงำ มันมีวิชาครอบงำ แต่ขณะที่เราทำลาย
อหัตมรรค อหัตผล ตัวไฟฟ้ามันได้ทำลายให้มันสะอาดด้วย แล้วมันคลายตัวมัน
ออกไป มันเป็นธรรมชาติที่ว่าธรรมชาติเห็นไหม

วิมุติเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติ นี่ใจที่บอกว่า หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ละ ท่าน
บอกว่าร่างกายมันจะเป็นอย่างไรมันจะเตะมันจะถีบกันมันเป็นเรื่องของร่างกาย เรื่อง
หัวใจนั้นมันพ้นออกไปเห็นไหม เรื่องร่างกายมันจะเตะมันจะถีบกัน ท่านบอกเวลาท่าน
เจ็บไข้ได้ป่วยร่างกายมันจะเตะมันจะถีบกัน

ที่นี้ร่างกายมันจะเตะมันจะถีบกันคนที่รับรู้ร่างกายจะเตะจะถีบคือหัวใจใช่ไหม?
ถ้าร่างกายมันจะเตะถีบกันถ้ามันมีผู้รับรู้ มันจะรู้ได้อย่างไรว่ามันไม่สบาย มันแบบว่ามัน
เป็นไข้เป็นไอ รู้ได้อย่างไร?

ธาตุคือเศษส่วน คือธาตุ ๔ และชั้น ๕ ชั้น ๕ คือธาตุใจ มันเป็นภาวะเป็นหน้าที่
ต้องแบกรับ แล้วจิตตัวธรรมมันอยู่ข้างนอก ที่นี้เวลาเราจะเทศน์เห็นไหม นี่เสวยอารมณ์
มันรับรู้ออกมา มันออกเสวยอารมณ์มา ออกมามันก็เป็นชั้น ๕ เป็นความรู้สึกเจ็บไข้ได้
ป่วย แล้วอธิบายออกไป จิตมันกระเพื่อมออกมาใจ อยู่ในตัวมันเองมันจะหลงได้
อย่างไร? มันจะหลงได้อย่างไร? มันจะผิดพลาดได้อย่างไร?

แต่เวลามันผิดพลาดมันออกมา คำว่าออกมามันคือข้อมูลแล้ว ออกมาคือชั้น ๕
คือสัญญา สัญญาเห็นไหม สัญญา อย่างเช่นที่ว่าเราไป เราหยิบนั่นถูกหยิบนี้ผิด มันผิด
เพราะอะไร? เพราะข้อมูลสัญญาสมมุติมันเปลี่ยนแปลงได้ สมมุติเปลี่ยนแปลงได้
สมมุติคำพูดใจ คำพูดมันเปลี่ยนแปลงได้ตลอดใช่ไหม?

คำพูดมันมีคำศัพท์ใหม่ๆ ตลอดเวลา แล้วศัพท์ใหม่ ให้คนโบราณมาฟังเด็กพวกนี้
พูดนะงตายเลย เด็กเดี๋ยวนี้มันพูดกันเอง คนโบราณบอกมันพูดอะไรกันวะ เพราะสมมุติ

ใจ สมมุติมันเปลี่ยนแปลงตลอดใช่ไหม? แล้วเราเป็นคนโบราณแล้วเรามาฟังเด็กพวกเรา เข้าใจไหม?

ทีนี้พระอรหันต์หลงในตรงนี้ไง หลงคือว่าไม่เข้าใจคำพูดเขาพูดอะไรกัน เขาพูดอะไรกันไม่รู้ นะ นี่หลงในสมมุติบัญญัติ พระอรหันต์หลงในสมมุติบัญญัติ คำว่าหลง คำว่าหลงนี่คือสิ่งที่ผิดพลาด แต่จะไม่พูดคำว่าหลง พูดคำว่าไม่เข้าใจดีกว่า พระอรหันต์ไม่เข้าใจในสมมุติเขาสมมุติขึ้นมาใหม่ๆ ไม่เข้าใจ แต่ไม่ใช่หลงเพราะมันไม่มีโทษ มันไม่มีโทษมีภัยกับจิตมันไปหลงทำไม?

มันไม่หลงไปกับเขาแต่มันไม่รู้ใจ ไม่เข้าใจกับเขาเสียเขาไม่รู้เรื่อง มันถึงเวลาเห็นใหม่ ที่เวลาเขาพูดกันนะว่าครูบาอาจารย์เวลาเราพูดนะ ยิ่งภาษาไทยโบราณเขียนเป็นอีกอย่างหนึ่ง แล้วเวลาผู้ใหญ่พูดมันเป็นภาษาโบราณไง แต่ในปัจจุบันถ้าพูดเป็นภาษาปัจจุบันนะ แต่เดี๋ยวก็ตกรุ่นตกยุค อย่างเราพูดตอนนี้เข้าใจนะ ต่อไปข้างหน้าเด็กรุ่นใหม่มาฟังนะเราเป็นสัตว์โบราณเลย เพราะมีแต่ศัพท์เก่าๆ แต่อันนี้มันเป็นอย่างนั้นอยู่

อันนี้พูดถึงว่าถ้าอธิบายนะ มันอธิบายแล้วต้องอธิบายซ้ำมันก็ต้องเทศน์อีกกัณฑ์หนึ่งนะสิ ให้อธิบายศีลสิกขา สมาธิสิกขา ปัญญาสิกขา เมื่อคืนตั้งใจเทศน์ไปแล้ว เมื่อคืนตั้งใจเทศน์ไปแล้ว (รอฟังเทป รอฟังเทป) เพราะเมื่อคืนเวลามันเดินจงกรมแล้วมันขึ้นพอมันขึ้นมันก็เก็บไว้มาเทศน์ไง อย่างเมื่อคืนนะไล่ไปเรื่อยๆ นะ

ขนาดเราเทศน์เองเมื่อคืนยังเจ็บนะ ไม่ เราก็มุขยี่ใช่ไหม? ปัญญาอย่างนี้ปัญญาสัตว์ โอ้โฮ ค่าเจ็บ คือว่าให้มันทิ้งใจ ให้มันทิ้งให้มันชวนขวยให้มันพัฒนา พูดเพื่อเหตุ นั้นนะ ไม่ใช่ถูกเหยียดหยามนะ พูดเพื่อให้เห็นว่า อันนี้มันเป็นปัญญาใช่ไหม? ใช่

สัตว์มันก็มี ปุถุชนนะก็สัตว์มนุษย์นะ ความคิดอย่างนี้เราบอกว่ามีดีอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้มันแก้กิเลสไม่ได้ มันเป็นปัญญาแบบถือปฏิบัติ มันไปศึกษาข้อมูลของพระพุทธเจ้า มันคิดขึ้นมาเองนะมันไม่ใช่ปัญญาของเราหรอก มันเป็นต้นทุนของพระพุทธเจ้า แต่พอจิตสงบขึ้นไปมันจะเป็นต้นทุนของเรา มันจะเกิดในปัจจุบันของเรา

เราอธิบายเหมือนกันเมื่อคืนอธิบายใช่ไหม ว่าถ้ามันเป็นอสุภะ มันเป็นกายทำไม มันเป็นอย่างนั้นล่ะ? ทำไมมันถึงเรียกว่าปัญญาล่ะ? ทีนี้เราคิดว่าเวลาพิจารณาหายไปเห็นใหม่ เวลาจิตมันสงบปั๊บแล้วมันเห็นกายขึ้นมา แล้วมันพิจารณาทำให้กายมันแปรสภาพ

ไป พอแปรสภาพ เออะ! เออะ! เห็นไหม มันแปรสภาพไปทำไมมัน เออะ! ละ เออะ!
เพราะอะไร?

เพราะมันเป็นปัจจุบัน มันเกิดจากใจ ใจมันคิดใช่ไหม? พอมันสะท้อนปั๊บมันก็
ปล่อย ปล่อย มัน เออะ! แต่ถ้าเป็นปัญญาสิกขานี้ พิจารณากาย ก็นี้กายกายขึ้นมาะ มัน
ก็เป็นจิตกับกาย มันไม่ใช่เห็นจากจิตมันเห็นจากสัญญา มันมีระยะห่างไง เหมือนเรานั่ง
อยู่ที่นี่ เราเห็นข้อมูลต่างๆ เห็นไหม มันอยู่ข้างนอก

แล้วก็พิจารณาให้มันแปรสภาพไป มันก็แปรให้เราเห็นมันสร้างภาพ เราก็เห็น
เออ กายมันก็แปรสภาพไปแล้ว อ้าว แล้วใครเป็นอะไรล่ะ? อ้าว แล้วมันเป็นอย่างไรล่ะ?
ไม่รู้ ไม่รู้ ไม่เคยภาวนาไม่รู้หรือ แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ มันเหมือนเราเอาไฟเผามือเรานะ
เหมือนเราจุดไฟเผาตัวเองนะ เวลาจะจุดไฟเผาตัวเองเราจะร้อนไหม? ตายนะ

นี่ก็เหมือนกันเวลากิเลสมันอยู่กับเราแล้วเราพิจารณาไปมันเหมือนเราจุดไฟเผา
ตัวเองนะ คือมันเหตุมันเกิดกับเรา โื้อะ! โื้อะ! มันเกิดที่ใจเลย มันถอดถอนกันที่นั่นเลย นี่
ปัญญาเกิดจากจิต จิตภาวนาไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสังขารเกิดจากความคิด เกิดจากความคิด
มันอยู่ไกลไง ความคิดไม่ใช่จิต

อ้าว จุดไฟอยู่นั่นนะ อ้าว เห็นไหม ที่ในคนพื้นโลก ในอะไรนะ เขาว่า คนตาย
แล้วเกิดนะ เขาบอกว่ามันมีหนู หนูนา เจ้าของนาเขาเผาไหมใช่ไหม แล้วหนูนี้มันตายมัน
อาฆาต มันก็ไปรออยู่ที่ยมบาล รอจิตนี้มา ที่นี้พอเจ้าของนาตายไปเจ้าของนาคือเป็นคนมี
ศีลธรรม เขามีศีลธรรม เขาทำดีตลอด

ที่นี้พอพอตายไป พอตายปั๊บเขาก็ดูบัญชีใช่ไหม เขาว่าไอนี้ต้องไปสวรรค์ ไอนี้
นั่นมันค้านบอกไม่ได้ ไม่ได้ ก็มันเผาผม มันเผาผม มันจะดีได้อย่างไรก็มันทำลาย มันฆ่า
ผม มันฆ่าผม จิตนี้มันค้านนะ เขาฆ่าอย่างไรล่ะ? อ้าว ก็เขาเผาแล้วเขาเผาผมก็ตาย
แล้วเขาบอกว่าทำไมถึงเผาเขาเผาอย่างไรล่ะ? ชาวนาเขามีศีลธรรมใช่ไหม? ก่อนนี้คน
โบราณไง ก่อนเขาจะเผาเขาเผาซึ่งข้าวเขาจะบอกก่อน

เขาจะเอาไม้เคาะจะเผานานะ สัตว์ที่นี้ออกไปเราจะเผานานะ จะเผาเขา เขาจะเผา
ข้าวเขาเผาซึ่งข้าว ไปนะ ไปนะ เขาเคาะเขาบอกแล้วไง แล้วเขาก็เผา ที่นี้ไอนี้มันตัวเอง

มันไม่ไปมันก็ตายมันก็ไปแค่นั้นใช่ไหม? แล้วก็ถามว่าเขาทำอะไร? ก็เขาเผาแล้วผมตาย เขาก็ถามกลับเลยเจ้าของนา เจ้าของนาบอกว่าเขาเผาจริงๆ แต่ก่อนเผาก็ได้บอกแล้ว

เอาแก้แค่นั้น เอาแก้แค่นั้น ก็ไปเอาฟางข้าวมากองไว้แล้วก็เอาจิตวิญญาณของเจ้าของนาขึ้นไปยืนอยู่บนนั้น แล้วก็ให้หนุมันจะจุดไฟเผาแล้วก่อนเผาก็บอกว่าเราจะเผาฟางอันนี้นะ ให้เจ้าของนาลูกออกไป แล้วพอหนุมันจะเผาฟางแล้วนะ มันก็บอกมันจะเผาฟางนี้แล้วนะ เจ้าของนาก็ลงจากฟางนา มันก็จุดเผาฟางหญ้านั้นไป ก็จบ มันก็มีอย่างนี้เห็นไหม นี่ทิว คนมีศีลมีธรรม เขาก็ทำของเขา

พวกเราเวลาเราพูดถึงเรื่องอย่างนี้เรื่องศีลเรื่องธรรม เรื่องทำดีทำชั่วยึดติดใจ ทำอะไรไม่ได้เลย เราเจตนาที่เราตั้งใจทำความดี ใจเรื่องที่มีสิ่งกระทบมันกระทบกัน มันมีบ้างทั้งนั้นนะ แต่เราตั้งใจทำความดีใจ แล้วมันพาลของมันเองนะ แล้วพอมันไปมันก็จะรอ แล้วพอถึง เขากางบัญชีแล้ว ใจนี่ต้องไปสวรรค์ เป็นคนมีศีลมีธรรม ทำแต่คุณงามความดีแต่อาชีพเขาก็ทำนา

ที่นี้พออย่างนั้นบ๊อบใจนี่มันไม่ยอม มันไม่ยอม ไม่ยอมนี่เป็นความคิดใช่ไหม เป็นความคิดส่วนตัวของมัน พอไม่ยอม เหตุมันเกิดอย่างไร? เขาก็ให้แก้ตามเหตุมัน มันก็ได้ทำได้เผาฟางกองหนึ่ง แล้วมันก็สบายใจก็ได้เผาแล้ว แต่ก็เผาแล้วเขาก็ลงจากฟางเขาก็ไม่เป็นที่ไรแต่มันนะเขาบอกให้หนีมันไม่หนีนะ มันก็ว่าบ้านมัน รุขของมัน ก็บ้านของมันใช่ไหม หนูนานะมันก็ว่าบ้านมัน ใจนี่ก็ นี่เจ้าของนาก็นาจของเขา

ทิวนี้นะ ความเห็นของคนก็เห็นกันไปยึดกันไป จริงไม่จริงไม่รู้ แล้ววุฒิกาวะอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้ ความเห็นของเราอย่างนี้แล้วเราคิดอย่างไร? อ่านธรรมะกันปฏิบัติกัน ปฏิบัติกันนะเอาสี่ข้างเข้าดูนะ ดูดู ดูดู ดูดู ดูดู ไหน ดูกลง ถ้าดูอย่างนั้นเป็นสมาธิ ดูทำไมไม่มีปัญญา ดูอย่างนั้นทำไมแก้กิเลสไม่ได้ ตรงนี้ไม่คิดนะ

เราปฏิบัติอยู่เราคิดเรื่องนี้มาก พูดบ่อยมากตอนเราปฏิบัติใหม่ๆ เราได้หนังสือธรรมะชุดเตรียมพร้อมปี ๒๑ (๒๕๒๑) ตั้งแต่ท่านพิมพ์ครั้งแรกไป แล้วตอนนั้นภาวนายังไม่เป็น เราคิดเราเชื่อมั่นของเราเองว่าธรรมะชุดเตรียมพร้อมพระอรหันต์เป็นคนพูดอย่างที่หนังสือที่ว่าเขียนหนังสือนี้แหละ พระอรหันต์เป็นคนพูด พระอรหันต์เป็นคนมีมุมมองของพระอรหันต์ แล้วเรานี้ปฏิบัติเราจะเข้าใจไหม? เราก็อ่านวันละหน้านะ

อ่านเสร็จแล้ว มุมมองของพระอรหันต์ แล้วเราจะยกระดับ ยกความคิดของเราให้
เข้าใจในเนื้อหาสาระนั้น เข้าทางจงกรม อ่านวันละหน้าแล้วเข้าทางจงกรม เข้าทาง
จงกรม เดินจงกรมอยู่อย่างนั้นนะ ท่านพูดเรื่องอะไร? ท่านมีมุมมองอย่างไร? เราจะเห็น
หนึ่งละ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญาเราไล่มาตลอดนะ ตอนปฏิบัติใหม่ๆ

ตอนปฏิบัติใหม่ๆ มันก็เหมือนเรานี่ เหมือนเอาเราจับที่กลางทะเลทรายให้กลับ
เอง ไม่รู้จะกลับทางไหนนะ มันแว้งว้างไปหมด มองไปทางไหนไม่รู้จะไปทางไหน
ปฏิบัติใหม่ๆ เป็นอย่างนี้กันนะ เวลานั่งสมาธิจะไปไหนกัน? จะทำอะไรกัน? แล้วมึง
จะไปไหนวะ? มันไปไม่ถูกพอไปไม่ถูก ธรรมชาติเตรียมพร้อม อ่านเข็มทิศ นี่เข็มทิศ ทำ
เข็มมุ่งท่านว่าอย่างไรแล้วเรามีมุมมองอย่างไร? เราเริ่มต้นมาจากอย่างนี้นะ เริ่มต้นเอา
เต็มที เต็มทีเลย แล้วมัน พอตอนมันมีหลักมีเกณฑ์แล้วนี่ พอมันเริ่มได้ที่ว่ามัน พ.ศ. ๒๓
(๒๕๒๓) ที่ว่าเครื่องบินตกนะมันได้หลักแล้ว พอได้หลักปั๊บ

นี่พูดเมื่อคืนเห็นใหม่ว่าภาวนาเป็นหรือภาวนาไม่เป็น ถ้าคำว่าภาวนาเป็นมันจะ
เห็นศีล สมาธิ ปัญญา เพราะคำว่าภาวนาเป็นมันจะเป็นโลกุตระปัญญา พอเห็นโลกุตระ
ปัญญาไปแล้วมันจะก้าวเดินได้แล้ว คนภาวนาเป็นนี่นะ เหมือนนักกีฬา ถ้าเราเป็น
นักกีฬาที่เรามีความชำนาญให้เราลงแข่งเมื่อไหร่ก็ได้ พอเราลงแข่งเมื่อไหร่ก็ได้

แต่การออกกำลังกายก็คือทำสมาธิ ถ้าทำสมาธิดีลงแข่งเมื่อไหร่ก็ได้ ภาวนาเป็น
ปั๊บมันชำนาญ มันไปได้แล้วเขาเรียกภาวนาเป็น แต่ถ้าภาวนายังไม่เป็นมันจับต้นชน
ปลายไม่ถูก คนภาวนาไม่เป็นมันยังเคืองกว้างอยู่ แต่ถ้าภาวนาเป็นมันเหมือนเราเข้า
กระแสน้ำแล้ว เราจับทางได้แล้ว เราไปได้แล้ว ภาวนาเป็น ถ้าคำว่าภาวนาเป็นคือว่าเริ่มต้น
ถูกไปได้ถูก ถ้าภาวนาไม่เป็นยังเริ่มต้นไม่ได้

ภาวนาเป็นหรือภาวนาไม่เป็น ในวงกรรมฐานเขาคุยกันอย่างนั้น แต่นี่เราเป็นโลก
กัน แล้วเดี๋ยวนี้กรรมฐานคนสังคมเข้าไปเยอะมาก พอศัพท์อะไรมา ทุกคนจะบอกเลยว่า
ผ่านกาย ผ่านกายเป็นพระโสดาบันเหมือนกับเราเดินผ่านมหาวิทยาลัยนะ เดินผ่าน
มหาวิทยาลัยแล้วบอกถูกแล้ว เป็นไปได้อย่างไร? เราไม่ได้เรียนใช่ไหม เราเดินผ่าน
มหาวิทยาลัยแล้วบอก เฮ้ย ถูกจบปริญญาตรี มึงก็พูดของมึงไป นี่ก็เหมือนกันพิจารณากาย
ผ่านกาย ผ่านกาย ผ่านกายมันต้องมีเหตุมีผล เหตุผลมันจะเป็นของมันขึ้นมาจะ เราตั้งใจ

เห็นปัญหามาหนักกว่าจะเป็นปัญหาใหม่จะตอบปัญหา ดันมันเป็นของเก่าเมื่อคืนนี้ ถ้าเมื่อคืนไม่ได้เทศน์ก็ไม่มีปัญหานี้ขึ้นมา ปัญหานี้เกิดเพราะฟังเทศน์เมื่อคืน เห็นใหม่ เทศน์เพื่อให้เคลียร์ให้เข้าใจ อันนี้ยังเทศน์จบยิ่งสงสัย มันเขียนนี้ก็มาถามปัญหาเลย (หัวเราะ) เขาเทศน์ เทศน์ให้เข้าใจนะ ไม่ได้เทศน์ให้ งง แต่งงนะ งง

วันนั้นพูดนะ เรื่องฟังเทศน์เป็น เพราะคำนี้เราไปเจอที่วัดบ้านตาด หลวงตาท่าน เทศน์ให้พวกทหารฟัง แล้วทหารมันฟังไม่เป็น นี่ไงเราไปฟังเทศน์กันเราไม่รู้ นะ เราไป ฟังเทศน์กันเรานึกว่าฟังเทศน์แล้ว ฟังเทศน์เป็นหมายถึงว่าฟังแล้วมันเก็บข้อมูลได้ไง ถ้า ฟังเทศน์ไม่เป็นมันไม่มีเก็บข้อมูล ถ้าเก็บข้อมูลเราจะรู้ใช่ไหม แล้วเก็บข้อมูลเหมือนลาย แทงเลย พอเราได้ลายแทง โอ้อโฮ เราจะตื่นตาตื่นใจใหม่ แต่ฟังเสร็จแล้วก็มืดบอดไม่รู้ ะไรเลย ไม่เก็บอะไรมาเลย นี่ฟังเทศน์ไม่เป็น

ฟังเทศน์เป็นนะ ครูบาอาจารย์ท่านพูด มันจะได้คำสองคำนะ นี่ไงที่หลวงตาท่าน บอกว่าหลวงปู่มั่นเทศน์ นิพพานนี้หียบเอาอย่างนี้เลยละ หียบเอาได้เลย เวลาหลวงปู่มั่น เทศน์มันจะเปิดเลยนะ โอ้อโฮ นิพพานนี้หียบเอาได้เลยนะ พอเทศน์จบหมับฟ้านี้ปิดเลย แล้วคนเป็นคนเป็นอธิบาย ฟังเทศน์เป็นถ้าฟังเทศน์เป็นมันจะได้ข้อมูลแล้วทุกคนจะชอบ มาก

เหมือนเรา เรากาวนาเราอันตู้ ทำอะไรก็ไปไม่รอด นี่พอฟังเทศน์มันเหมือนกับ คนจุง เหมือนจุงจิต เรากาวนาไปท่านจะจุงไปเรื่อยๆ เราไม่รู้ไม่เห็นเหมือนคนตาบอด ะไรใหม่ ท่านอธิบายทางใจ ถนนสายนั้นข้ามตรงนั้น ข้ามสะพานนั้น ถึงหักเลี้ยว ท่านพูด ไปนะเราก็นั่งกาวนาไปกาวนาไป เหมือนจุงกันนะ ฟังเทศน์เป็น

ทีนี้คนฟังเทศน์เป็น เวลาฟังเทศน์นี้ แหม อย่างน้อยๆ ก็ได้ดูแผนที่ทีหนึ่งนะ ได้ เปิดลายแทงดูกันรอบหนึ่งมันก็ยังเห็นลายแทงนะ แต่ถ้าไม่ ถ้าคนเทศน์ไม่เป็นคนเทศน์ก็ ไม่รู้มันไม่มีลายแทง เอากระดาษเปล่าๆ นะ เอากระดาษมาไขว้กัน มันไม่มีแผนที่ไม่มี ลายแทง มันไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย ฟังเทศน์เป็น

ทีนี้มันก็ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่ไอนี้ในธรรมะไง การฟังธรรมอันสงส์ของ มันเห็นใหม่ สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วไม่เคยได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วก็ได้ตอกย้ำ ตอกย้ำ เกิดความเข้าใจ ข้อที่สื่เกิดความเข้าใจ เก็บข้อมูล ข้อที่ห้าคือมันเข้าใจแล้วมันก็สว่าง โพลาง ใจผ่องใส นี่การฟังเทศน์ถือว่าเป็นอันสงส์มาก

แต่ประเพณีเห็นใหม่ ประเพณี เราก็คนภาคกลางนะขึ้นไปอีสานครั้งแรกๆ นะ มันน้อยใจ ทำไมภาคกลางพระมันไม่เป็นแบบนี้วะ ทำไมพระปฏิบัติมันไม่มีนะ ก็ไปศึกษา ศึกษาปั๊บ อ้อ ภาคกลางเกิดจากวัดบวรฯ วัดบวรฯ นี่เป็นธรรมยุติก่อน แล้วมันก็เผยแพร่มาตามแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำบางปะกง

ที่ไหนมีแหล่งมีแม่น้ำ สมัยก่อนการคมนาคม แม่น้ำ ทางรถไฟ จะมีธรรมยุต ที่ไหนไม่มี จะไม่มีธรรมยุต เพราะว่าอะไร เพราะอำนาจรัฐ ไปด้วยอำนาจรัฐไ้ เพราะธรรมยุตเกาะอำนาจรัฐกระจายไป ทีนี้พอไปทางอุดงอุดรฯ มันไม่มี เพราะธรรมยุตนี้มันไปมีอยู่ที่อุบลฯ เพราะอุบลฯ มีทางรถไฟ วัดสุปัฏ วัดศรีทอง นี่เป็นธรรมยุตมาก่อน หลวงปู่มั่นท่านบวชที่นั่นไง บวชที่นั่นปั๊บ หลวงปู่มั่นเผยแพร่ไป แถวสกลนครนี้ไม่มี

หลวงปู่ฝั้นนี่เป็นมหานิกายมาก่อน หลวงปู่ขาวนี่เป็นมหานิกายมาก่อน พวกนี้เป็นมหานิกายหมดยุติติหมด พอยุติติเปลี่ยนวัดสร้างวัดขึ้นมา สร้างวัดโดยภาคปฏิบัติ เวลาสร้างวัดก็สร้างวัดป่าอย่างนี้เลย แต่ของพวกเรามันสร้างเป็นวัดบ้านกันหมด ถึงไปดูประเพณีวัฒนธรรมนะ ไปดูประเพณีนะ อ้อๆ แต่ก่อนไปนะมันน้อยใจนี้กว่าพระคือพระไ้ แล้วก็คิดว่าพระนี่ก็ต้องมาจากทิศจากแหล่งเดียวกัน มันไม่ใช่

มหานิกายมาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้า ธรรมยุตมาเกิดสมัยพระจอมเกล้าฯ นี่เอง ฉะนั้นก่อนหน้านั้นไม่มีธรรมยุต ไม่มี มีสมัยพระจอมเกล้าฯ ฉะนั้นมันชั่วอายุ ๒๐๐ ปี สองร้อยกว่าปี ธรรมยุตเพิ่งฉลอง ๒๐๐ ปี เมื่อเร็วๆ นี้เอง ฉะนั้นเวลา ๒๐๐ ปี กับเวลาเมืองไทยมี ๗๐๐ ปีตั้งแต่สมัยสุโขทัย ฉะนั้นพื้นฐานเดิมมันเป็นมหานิกายหมดไ้

มหานิกายก็เหมือนกับบวชวัดบ้าน ประเพณีกันหมดไ้ แล้วเพิ่งมา มาเกิดตรงนี้ เพิ่งมาเกิดตรงนี้เพิ่งมาเป็น ทีนี้พอเป็นอย่างนั้นปั๊บมันก็เลยแบบว่าความน้อยใจก็หายไป คือมันเป็นประวัติศาสตร์ มันเป็นข้อมูล มันเป็นเรื่องจริงของสังคมไ้ สังคมมันเปลี่ยนแปลงไป ทีนี้ทางฝ่ายภาคอีสานเพราะหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ทั้งนั้นละ เมื่อก่อน ธรรมยุตน้อยมากนะ

แล้วย้อนกลับมาเรื่อง เรื่องสังฆราช เพราะเมื่อก่อนธรรมยุตมันมีแค่ขยับมือเดียว แต่เพราะหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น หลวงตาบอกว่าหลวงปู่มั่นไปรุดงค์ที่ไหน ไปปักกลดที่ไหน ที่นั่นเป็นวัดหมดในภาคอีสาน หลวงปู่มั่นเคยปักกลดที่ไหนที่นั่นจะเป็นวัดเป็นวัด เป็นวัด หลวงปู่มั่นสร้างเรือข้ามมหาศาลเลย

หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นสร้างเครือข่าย สร้างธรรมยุตให้เข้มแข็งขึ้นมา จากเมื่อก่อนมีแค่ขีบบมือเดียนะ เดียนี่จำนวนวัดสุสี แล้วคุณภาพของพระอีกด้วย ฉะนั้นพอคุณภาพของพระ คนทำบุญใครไม่อยากจะทำบุญแล้วได้ผลตอบแทนที่ดี ฉะนั้นมันก็เลยมีการจีตวง มีการอะไรที่ออกมาเป็นนะ มันมาจากตรงนั้นด้วย

เห็นไหม เมื่อก็บอกว่าหลวงตาท่านบอกว่าสิ่งใดพูดแล้วขัดแย้งกันไม่เป็นประโยชน์ แต่นี่ไม่ได้พูดให้ขัดแย้ง นี่พูดถึงที่มาที่ไปที่ความน้อยใจใจที่เคยคิด ที่เคยคิดขึ้นไป ทำไมสังคมเขาเป็นอย่างนั้น? ทำไมสังคมเราเป็นอย่างนี้? แล้วพอมันปฏิบัติไปมันถึงเข้าใจอีก ว่าสังคม สังคมเกจิอาจารย์ เกจิอาจารย์เขาทำจิตสงบกันเขาทำฌาน โลภีย์

ทำฌานโลภีย์ก็เพ่งของเพ่งพวกพุทธคุณ ใส่เข้าไปในกระเบื้องแล้วเอามาเป็นคุณผลงานของพระ แต่ถ้าเป็นพระป่า สุปฏิปันโน อุชุนยสามิจิ คือปฏิบัติตรงต่อธรรมวินัยเพื่อชำระกิเลสใจ เข้มมุ่นเป้าหมายมันแตกต่างกัน มันแตกต่างกัน เพราะเข้มมุ่นเป้าหมายอันนั้นมันมีผู้รู้จริงคอยชี้นำมันถึงเป็นไปได้ เข้มมุ่นของภาคกลางเรามันไม่มีใครรู้จริง

บอกนิพพาน นิพพานคืออะไร? ออกไปไหน ไปไม่ถูก แต่ถ้าทำจิตสงบแล้วเพ่งของ เออ ทำได้ บั๊มดินขึ้นมาเป็นพระพุทธรูปนะ ทำไมจะบั๊มไม่ได้ บั๊มได้ คือสิ่งนี้มันทำได้ไง มันอยู่ที่คุณภาพของผู้นำใจ คุณภาพผู้นำมีเท่านี้ คุณภาพผู้นำทำได้แบบนี้ แล้วเราเกิดในสังคมอย่างนี้ แล้วพอเราไปอยู่อีกสังคมหนึ่ง ไปเห็นสังคมหนึ่งแล้วมันได้ตื่นตาตื่นใจ

โอ้เราศึกษามากนะ เรื่องนี้พยายามศึกษาพยายามค้นคว้า เพราะเรารู้ที่อยู่ เราที่อยู่ว่าเราจะต้องกลับมาที่นี้ไง เรารู้ที่อยู่ว่าเราจะต้องกลับมา กลับมา กลับมาบ้านเรา เรื่องนี้เราศึกษาไว้เยอะ แล้วศึกษาแล้วประสาเรามันเห็นข้อเท็จจริง

เหนื่อยแล้ว มีอะไรก็ว่าต่อ ไม่มีจบเนาะ เอวัง